

ІМПОРТОЗАМІЩЕННЯ КОМБІНОВАНИХ ПРЕПАРАТІВ ДЛЯ СИМПТОМАТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ ГРЗ ЕКСТЕМПОРАЛЬНИМИ ЛІКАРСЬКИМИ ЗАСОБАМИ

Богуцька О. Є., Данилюк М. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна

bogutskaya2016@gmail.com

Гострі респіраторні захворювання (ГРЗ) є дуже розповсюдженими та мають короткий інкубаційний період, тому розвиваються досить швидко. Метою даної роботи є аналіз ринку лікарських засобів, що використовуються для симптоматичного лікування ГРЗ, а також вивчення можливостей заміни імпортованих лікарських засобів на їх екстемпоральні аналоги. При визначенні асортименту лікарських засобів, що застосовуються для фармакотерапії ГРЗ, використовували аналітичні, логічні, системні методи аналізу даних наукових джерел. Під час проведення досліджень застосовували сучасні фізико-хімічні, фармако-технологічні, статистичні методи, враховували фармакологічну дію та можливі побічні ефекти лікарських засобів.

Незважаючи на досить широкий асортимент лікарських препаратів цієї фармакологічної групи на фармацевтичному ринку України, проблема лікування ГРЗ є актуальною. За даними ВООЗ щорічно на ГРЗ хворіють не менше 10 % населення. Враховуючи теперішню ситуацію з пандемією, кількість хворих тільки зростає, особливо у зимово-весняний період. Щорічно реєструються сотні мільйонів випадків ГРЗ, за даними літературних джерел за останній рік прогнозується збільшення числа хворих у 4-5 разів. Під час гострого респіраторного захворювання у даній категорії хворих часто приєднується вторинна вірусна або бактеріальна інфекція, іноді одночасно обидві. Організм хворих, що мають супутні захворювання, літні люди, не завжди може їх подолати через низький імунітет. На фоні інфекції розвиваються ускладнення з боку різних органів і систем. Так, за даними літературних джерел, у 10-15 % випадків грип ускладнюється пневмонією, у 8-12 % хворих спостерігаються ускладнення з боку ЛОР-органів, у 2-3 % розвивається міокардит (Горенков Р. В., Круглов В. А., 2018 р.). Для фармакотерапії ГРЗ застосовується кілька фармакологічних груп лікарських засобів, основні з них це противірусні, антибактеріальні, засоби для симптоматичного лікування. При їх використанні досить часто виникають ускладнення. З огляду літературних джерел відомо, що на ринку України існує досить широкий асортимент комплексних препаратів для симптоматичного лікування ГРЗ інфекційного та неінфекційного характеру. Але більше 70 % цих лікарських засобів імпортованого виробництва і тільки 30 % – вітчизняного.

Аналіз фармацевтичного ринку свідчить, що для симптоматичного лікування ГРЗ частіше використовують комплексні препарати. У складі цих

препаратів є кілька активних фармацевтичних інгредієнтів (АФІ) різного напрямку дії. Застосування препаратів комплексної дії дозволяє знімати прояви хвороби при зменшенні дози АФІ та ризику утворення ускладнень.

Враховуючи зростання кількості гострих респіраторних захворювань, деякі проблеми з їх симптоматичного лікування можна вирішити за допомогою екстемпоральної рецептури. На кафедрі аптечної технології ліків розроблено склад екстемпорального лікарського засобу для симптоматичного лікування ГРЗ. Аналіз асортименту лікарських засобів свідчить, що комбіновані засоби цієї фармакологічної групи містять НПЗЗ (нестероїдні протизапальні засоби). Для вибору лікарського засобу з зазначеною дією використовували дані маркетингових досліджень із НПЗЗ. За даними літературних джерел співвідношення торгових назв лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва є 34 і 66 % (Котвіцька А. А, Костюк В. Г., 2016 р.).

Під час вибору основного діючого засобу використовували відомості маркетингових досліджень. За даними наукових джерел серед лікарських засобів даної фармакологічної групи на ринку України найбільш затребуваними є диклофенак, парацетамол та ібупрофен (разом 45,6 % від загальної кількості препаратів). Найбільше зареєстрованих в Україні препаратів містять парацетамол (31 торгове найменування). Парацетамол займає 2-е місце після диклофенаку, його частка у загальній кількості торгових найменувань складає біля 13 %, кількість однокомпонентних препаратів 20 %, а комбінованих засобів з парацетамолом 30 %.

З огляду на вищенаведене, у якості основного лікарського засобу до складу препарату було введено парацетамол. З метою підсилення терапевтичної дії парацетамолу, зменшення його можливих побічних ефектів до складу екстемпорального лікарського засобу введені АФІ, до яких висувалися вимоги синергізму дії з основним компонентом та їх сумісність між собою. При розробці лікарського засобу використані наступні діючі речовини: парацетамол, аскорбінова кислота, рутин, лоратадин, натрію бензоат. У якості наповнювача застосований кальцію лактат.

Більшість комбінованих препаратів випускаються у пігулках, капсулах і порошках у саше. Враховуючи фізико-хімічні властивості та сумісність обраних активних фармацевтичних інгредієнтів, в якості лікарської форми були обрані порошки екстемпорального виготовлення.

Таким чином, проведено аналіз ринку лікарських засобів для симптоматичного лікування ГРЗ. Доведено, що більшість лікарських засобів даної фармакологічної групи імпортного виробництва. Запропоновано склад екстемпорального комбінованого лікарського засобу у вигляді порошків для виготовлення в аптеках, що мають виробничий відділ.